

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik **23** (1995/1996)

Številka 4

Strani 208–209, XVI

Marijan Prosen:

SAMOTNA

Ključne besede: astronomija, ozvezdja, Hidra, Vodna kača, Alfard.

Elektronska verzija: <http://www.presek.si/23/1266-Prosen.pdf>

© 1996 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

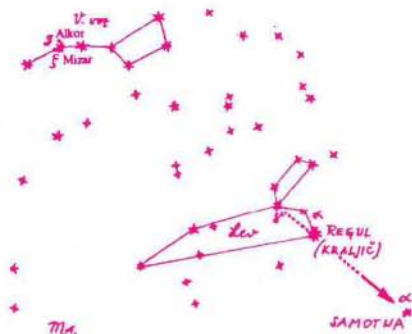
© 2010 DMFA – založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

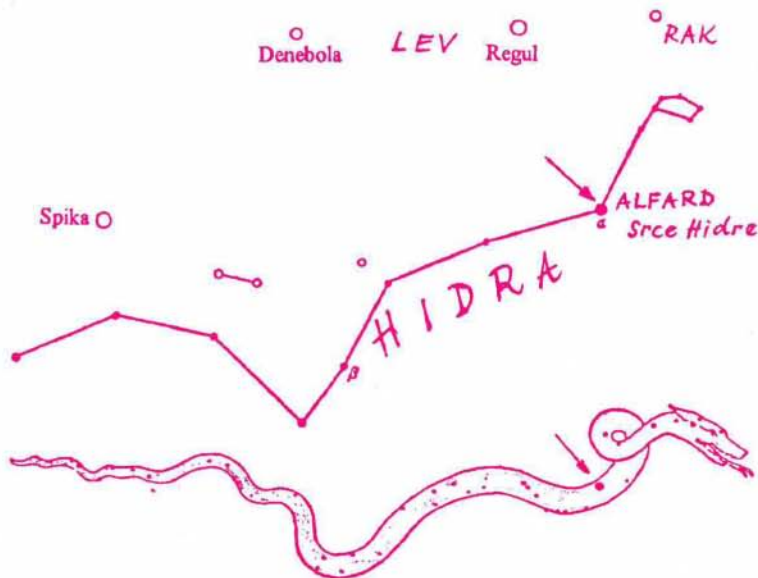
SAMOTNA

Samotna je ime najsvetlejše zvezde v ozvezdju *Vodna kača* ali *Hidra*. To prekrasno zvezdo sem občudoval vso lansko pomlad (slika 1). Delček svojega občudovanja bi rad prenesel tudi na vas. Zato predlagam, da letošnje pomlad to zvezdo opazujete kar sami.

Ozvezdje *Vodna kača* štejemo med pomladanska ozvezdja, saj je najbolj vidno od februarja do maja. Je zelo razpotegnjeno ozvezdje. Vije se v številnih zvezdnih vijugah (serpentinah) skoraj po četrtini neba. V tem ozvezdju opazujemo veliko število šibkih zvezd.

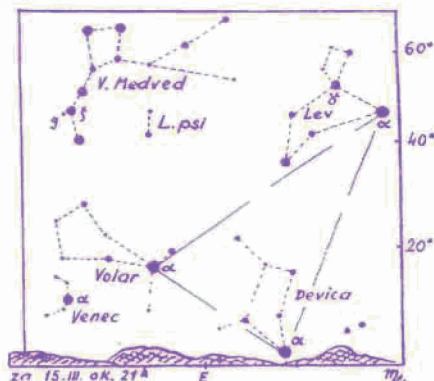

Slika 1. Takole s pomočjo ozvezdja Lev najlaže najdemo Samotno.

Slika 2. Ozvezdje *Vodna kača* je vidno spomladi nizko na južnem delu neba. Je zelo dolgo ozvezdje in sega od Malega psa do Tehtnice. Meji kar na trinajst ozvezdij. Je razmeroma zamotano ozvezdje. Za vas bi bil že uspeh, če ga izsledite. Vendar zvezde Alfard – Samotne ni prav nič težko najti. Zvezdi Alfard so nekdaj rekli *Srce vodne kače*. Prav z vbodljajem v srce je Herkul zadal Vodni kači smrtni udarec.

Edina svetla zvezda v tem razvlečenem ozvezdju je oranžna zvezda *Alfard* – *Samotna* (iz besedne zveze *al fard al šija*, kar v arabščini pomeni samotna v vijugah, osamljena v serpentinah). Ime ji res ustreza, saj je edina svetlejša zvezda na vsem pustem predelu neba, po katerem se vije Vodna kača.

Slika 3. Skica pomembnejših spomladanskih ozvezdij naj vas vodi pri opazovanju spomladanskega zvezdnega neba.

Po grški legendi je Vodna kača postavljena na nebo kot spomin na pošastno vodno kačo ali hidro, ki je strašila v nekem močvirju v Grčiji in ki jo je šele po dolgotrajnem boju premagal največji grški pravljичni junak Herkul.

Poskusite najti Samotno in jo opazovati. Ker pa so tedaj na nebu še Lev, Volar, Devica, opazujte še zvezde teh, in seveda tudi drugih ozvezdij. V pomoč vam je lahko priložena skica.

Marijan Prosén

